

Boken: Olle på ôdden berättar

FÖRORD

Olof Hagberg var född i Brunskog den 27 jan. 1873. Han upplevde en fattig barn- och ungdom. Föräldrarna var ägare av ett litet torp i nordöstra Brunskog, men det gav dålig bärning, varför skogsarbete blev huvudnäringen. Tidigt fick Olle, som pojken kallades, följa sin fader till skogen. Mesta arbetet var kolvedshuggning och kolning. Men det som lockade mest var boken och musiken. De böcker han hade tillgång till var skolböckerna och något musikinstrument fanns inte tillgängligt. Men Olle visste på råd. Han gick till sin granne, som var snickare, och vid dennes hyvelbänk förfärdigade han sin första fiol. Nu var glädjen stor. Så fort han fick en ledig stund övade han. En dag blev Olle erbjuden ett dragspel av August i Tortalyckan, men Olle ville inte ha det. Det var för "skart" i tonen. Men August kursade omsider bort sitt dragspel. Det var med detta Nils Utterman, token och spelemans-tanten, spelade upp till dans bort i vägen på lördagsnatten.

Fiolen var Olles stora svärmeri. Och han spelade alla stunder som han inte var upptagen av huggning eller kolning. Åren gick och de flesta av skogarnas ungdom reste till Amerika, och en vacker dag styrde även Olle kosan till det stora landet i väster. Men därförut skänkte han bort sin hemmagjorda fiol till en dräng i Nolby, som var lika fiolsjuk och lika fattig som han själv. Nu strövade han omkring i Dakota och Minnesota, utan att någon gång känna sig riktigt bofast. Men en fabriksjord fiol hade han i alla fall förvärvat under tiden. Skogarna därhemma i Brunskog lockade och efter fem års bortovaro kom han åter. Men tiderna var dåliga i old Sweden, varför han återvände till USA.

I Cleveland mötte han sitt öde. Där träffade han en ung finska, som blev hans livsledsagarinna. Men det var alltid något innerst inne som lockade och drog till gammellandet. Och år 1907 styrde han och hans unga maka färden till Sverige. Efter hemkomsten förvärvade han det naturskönt belägna Udden i Årnäs. Nu började Olof Hagbergs andliga blomstringstid. Det blev tid över för fiolen. Nu började han använda ritstiftet och pennan. På fester av olika slag skulle Olle vara med och spela. I pressen medverkade han med humoristiska teckningar och vers samt bygdeskildringar. Han trivdes så gott på sitt kära Udden och bygdens folk trivdes med honom. Och detta gjorde att han blev mycket produktiv. Han har flera böcker fyllda med historier och dylikt. När han i slutet av nov. 1955 kom till mig och ville att jag skulle hjälpa honom med att leta ut det bästa, anade varken han eller jag, att han fjorton dagar senare skulle vara död. Nu har jag velat försöka uppfylla hans begäran. Om jag lyckats vet jag inte. Men ett vet jag, Olof Hagberg är en trevlig bekantskap, som kanske var den förnämsta kännaren av folklivet i det Brunskog som gått.

ARVID BJÖRNOLD.